

рахунок (тобто заборонити їм підтримувати відкриту валютну позицію). Підстави для купівлі іноземної валюти доцільно обмежити виключно потребами проведення поточних операцій із зарубіжними партнерами. Слід також створити перешкоди для нелегального вивезення з України іноземної валюти.

Також для мінімізації ризиків боргового фінансування та покращення стану національної валюти повинна відбутись переорієнтація позичкової діяльності уряду із зовнішнього на внутрішній фінансовий ринок.

Отже, з огляду на вищезазначене, формування й обслуговування ринку державних запозичень має базуватися на науково обґрунтованих засадах. Структура і розмір державного боргу мають прогнозуватися на часовому інтервалі в декілька років та навіть десятиліть з тим, щоб забезпечити збалансований бюджет, економічне зростання, потужну фінансову систему й стабільну національну валюту. Завдяки вмілому управлінню державним боргом Україна може здобути постійне джерело додаткових фінансових ресурсів, що прискорить економічний розвиток та зміцнить фінансову безпеку.

Література:

1. Валовий зовнішній борг. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/foreigndebt/>
2. Кучер Г. В. Управління державним боргом: підручник. К.: КНТЕУ, 2009. 342 с.

Штангрет Любов Володимирівна

ст. гр. Фзм-21, ТНЕУ

Сидорчук Анатолій Андрійович

к.е.н., доцент кафедри фінансів ім. С.І. Юрія

ТРАНСФОРМАЦІЯ ЗАОЩАДЖЕНЬ ДОМОГОСПОДАРСТВ В ІНВЕСТИЦІЙНІ РЕСУРСИ УКРАЇНИ

Залучення інвестиційних ресурсів для вітчизняної економіки є одним з найважливіших питань сьогодення. Джерелом цих ресурсів є заощадження, що займають особливе місце в системі економічних процесів, оскільки зачіпають інтереси багатьох економічних суб'єктів: домашніх господарств, кредитно-банківської системи, підприємств, держави .

У країнах з ринковою економікою сукупні заощадження домогосподарств відіграють велику роль, оскільки стимулюють

економічне зростання і є важливою ознакою фінансового благополуччя та багатства будь-якої країни.

В Україні кризова ситуація у банківській системі та зниження довіри до неї з боку громадян послаблює інституційний захист заощаджень і створює своєрідні антистимули для залучення цих коштів в інституційні структури. Це може мати руйнівні наслідки для економіки та соціальної стабільності в країні, оскільки за таких умов держава посилює вплив на діяльність банківських установ через підтримку ліквідності банків, створення державної системи гарантування вкладів, а також вимоги до таких показників як ліквідність, капіталізація та максимальні значення ризиків у цій діяльності. Зміни, які відбуваються у банківській системі можуть істотно розширювати поле потенційних конфліктів, а нерідко і спричиняти фінансову нестабільність. Ці проблеми актуалізуються в умовах суспільно-політичної нестабільності, створення умов для маніпулювання інвестиційними й фінансовими ресурсами, що формує нові ризики у сфері формування, збереження та інвестування заощаджень населення як однієї зі складових інвестиційного капіталу будь-якої держави.

Актуальним проблемам формування заощаджень населення присвятили праці багато українських учених: М. Алексеєнко, В. Базилевич, О. Ватаманюк, Н. Дорофєєва, Т. Кізима, С. Панчишин, М. Савлук, та ін.

Заощаджувальною діяльністю можуть займатися усі групи економічних суб'єктів: домогосподарства, підприємства та держава. Для підприємств заощадження набувають форми амортизаційних відрахувань та частини нерозподіленого та не використаного на споживання прибутку. Для держави – це, перш за все, профіцит державного бюджету (що у сучасній економіці буває не часто). Тому, безумовно, саме домогосподарства виступають головним суб'єктом заощаджувального процесу, адже саме вони мають найбільшу свободу у визначенні шляхів використання наявного доходу, а їх діяльність у цій сфері значно менше регулюється відповідними нормативними актами.

Разом з тим, далеко не всі заощадження домогосподарств перетворюються на інвестиційні ресурси. Частина з них зберігається у вигляді готівкових заощаджень, які не потрапляють до фінансових інститутів та не перетворюються на інвестиційний ресурс. Лише у тому випадку, коли населення приймає рішення про перетворення своїх заощаджень на якийсь об'єкт підприємницької діяльності або на фінансовий інструмент (навіть якщо це робиться тимчасово з

метою накопичення необхідної суми для майбутніх споживацьких витрат) заощадження стають інвестиційним ресурсом. Не слід забувати, що доходність та ризикованість фінансових активів може бути одним з факторів, що впливають не тільки на спосіб розміщення заощаджень, але й на сам їх розмір [2, с. 90].

Аналізуючи заощадження домогосподарств у 2017 р. приріст заощаджень домогосподарств склав 68919 млн грн. Заощадження, які здійснюються домогосподарствами у кожному році, упродовж останнього часу незначно коливаються, хоча у 2017 р. і спостерігалось збільшення приросту заощаджень порівняно з 2016 р. на 2 237 млн грн.

Разом з тим, хоча протягом останніх трьох років абсолютне значення заощаджень зростає, однак їх питома вага у загальних доходах домогосподарств має стійку тенденцію до зменшення. Якщо порівнювати 2017 р. навіть з кризовим 2009 р., то питома вага заощаджень у загальних доходах населення зменшилася у 2,2 рази. [3]

Це свідчить про те, що зростання цін, яке спостерігається в останні роки, значно підвищує величину так званого автономного споживання (споживчі витрати, які забезпечують мінімальний рівень, необхідний для виживання). Як наслідок, можливості населення у поділі наявного доходу на споживання та заощадження різко скоротилися. Незважаючи на це, накопичені заощадження є досить значними, а тому їх мобілізація як інвестиційних ресурсів залишається актуальною.

Сучасний механізм залучення заощаджень населення у процес економічного зростання в Україні характеризується такими особливостями: у той час як господарюючі суб'єкти здійснюють пошук доступних джерел фінансування інвестицій, значна частина заощаджень накопичується у формі національної та іноземної валюти. На цьому етапі провідну роль в акумуляції заощаджень населення відіграють банки, ресурсна база яких майже на третину складається з коштів фізичних осіб [4, с. 77].

Найголовнішим аспектом реформування поточного фінансового механізму трансформації заощаджень населення має стати інтенсифікація зусиль держави та бізнесу в сегменті захисту прав міноритарних акціонерів, реформування системи загально корпоративного управління, розробка моделі страхового забезпечення прямих та портфельних інвестицій населення. Низка дій, зазначених вище, маючи на меті розширення інвестиційного спрямування заощаджень населення також матиме і загальний ефект на економіку України, покращуючи інвестиційний клімат в країні та роблячи її більш привабливою для іноземних інвестицій.

Стратегічним напрямом є створення потужної системи інституційного захисту заощаджень домогосподарств є досягнення стабільного розвитку фінансово-кредитної системи України з відновленням нормального функціонування банківського сегменту економіки. З цією метою доцільно використати досвід європейських країн, в яких саме органи державного управління ініціювали угоди злиття і поглинання, орієнтовані на зміцнення банківської системи.

Отже, протягом останніх років питома вага заощаджень у сукупних доходах населення має тенденцію до зменшення, що свідчить про фактичне зменшення реальних доходів населення. Окрім того, значна частина заощаджень набуває форми приросту готівкових коштів, також а фіксується навіть від'ємне значення показника приросту фінансових активів населення, що на практиці означає відтік коштів з фінансових інститутів. Тому розв'язання завдання формування інвестиційних ресурсів для прискорення економічного розвитку має включати як заходи зі збільшення доходів домогосподарств, так і їх заохочення до заощаджень у формі приросту фінансових активів.

Література:

1. Аналітичний огляд банківської системи України за результатами 2017 року. URL: <http://rurik.com.ua/ourresearch/branch-reviews/1187>
2. Кізіма Т., Кізіма А. Домогосподарства на фінансовому ринку України: поведінково-мотиваційний аспект. *Світ фінансів*. 2016. № 3(48). С. 89–101
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Ціщик Р. В. Аналіз динаміки та структури заощаджень населення України. *Економічний аналіз*. 2015. Т. 20. С. 71–75.

Ямелинець Андрій Ігорович, Оленюк Ольга Андріївна
ст. гр. Ф-41, ТНЕУ
Науковий керівник – к.е.н., доцент Гупаловська М.Б.

ПРОБЛЕМИ ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ

Актуальність даної теми полягає у тому, що розвиток та здійснення державного фінансового контролю (ДФК) в Україні відбувається досить повільно, зазнаючи певних перешкод у зв'язку із впливом багатьох змін, економічних тенденцій й наслідків соціально-економічної кризи в Україні,